

ЗАКОН УКРАЇНИ

про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення процедур державного управління у галузі культури та культурної спадщини

Верховна Рада України **постановляє:**

I. Внести до таких законодавчих актів України:

1. у Законі України «Про музеї та музейну справу» (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 25, ст. 191; 1999 р., № 28, ст. 231; 2010 р., № 5, ст. 45; 2014 р., № 5, ст. 62; 2023 р., № 89, ст. 335):

1) у частинах другій і п'ятій статті 10, частині другій статті 14 слова «з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах культури та мистецтв» замінити словами «з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері музейної справи»;

2) у статті 15:

після частини третьої доповнити частинами наступного змісту:

«У разі оголошення на території України правового режиму воєнного стану Музейний фонд України підлягає обов'язковій евакуації в межах і в порядку встановленому Кабінетом Міністрів України.

Музеї, в тому числі створені при підприємствах, в установах, організаціях і закладах освіти державної та комунальної форм власності чи у їх складі, їх засновники, органи державної влади та місцевого самоврядування, в разі оголошення на території України правового режиму воєнного стану, зобов'язані здійснювати заходи з евакуації Музейного фонду України. Юридичні та фізичні особи, зобов'язані сприяти проведенню заходів з евакуації Музейного фонду України»;

У зв'язку із чим частини четверту-п'яту вважати відповідно шостою-сьомою; доповнити частиною восьмою такого змісту:

«Переліки музеїв – юридичних осіб та музеїв, що створені і діють у складі підприємств, установ, організацій та закладів освіти, у яких зберігаються музейні

предмети, музейні колекції, музейні зібрання, що є державною власністю і належать до державної частини Музейного фонду України, формуються в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, та затверджуються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері музейної справи.»;

3) у статті 152:

частину третю виключити;

у зв'язку з цим частини четверту-п'яту вважати відповідно частинами третьою-четвертою;

у частині четвертій слова «центральними органами виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у сферах культури та мистецтв» замінити словами «центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері музейної справи»;

4) у статті 18:

абзац четвертий частини першої після слів «музейного значення» доповнити словами «та стягнутих у дохід держави відповідно до Закону України «Про санкції»»;

у частині четвертій слова «центральні органи виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у сферах культури та мистецтв» замінити словами «музеї за сприянням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері музейної справи»;

5) у статті 19:

після частини першої доповнити новою частиною такого змісту:

«Централізований облік Музейного фонду України в електронній формі забезпечує центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері музейної справи, у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.»;

у зв'язку з цим частини другу-третю вважати відповідно частинами третьою-четвертою;

6) доповнити статтею 21-1 такого змісту:

«Стаття 21-1. Депозитарій музейних предметів.

Депозитарій музейних предметів (далі – депозитарій) – заклад культури або відокремлений підрозділ такого закладу, що забезпечує тимчасове зберігання музейних предметів, у тому числі обслуговування спеціально обладнаного приміщення (будівля, захисна споруда, сховище) з дотриманням вимог, необхідних для їх тимчасового зберігання.

Депозитарії можуть проводити роботи з дослідження, реставрації, а також консервації музейних предметів Музейного фонду України, переданих їм на тимчасове зберігання, з урахуванням особливостей, визначених статтею 24 цього Закону.

Музейні предмети Музейного фонду України передаються з місця їх постійного зберігання до депозитарію у випадках:

виникнення загрози знищення, втрати, пошкодження чи руйнування цих предметів, пов'язаної з воєнним або надзвичайним станом на території всієї України або на окремих її територіях;

неможливості їх безпечного перебування в місцях їх постійного зберігання;

проведення досліджень, реставрації, консервації.

Положення про депозитарій музейних предметів затверджується Кабінетом Міністрів України.

Депозитарії можуть утворюватися відповідними органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, юридичними особами.

Приймання-передавання музейних предметів до депозитарію здійснюється в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері музейної справи.

Створення та функціонування депозитарію здійснюється за рахунок коштів державного чи місцевих бюджетів у відповідності до частин першої-другої статті 26 Закону України «Про культуру».

7) статтю 22 після слова «для» доповнити словами «тимчасового зберігання, у тому числі в евакуації»;

8) статтю 23 доповнити новою частиною такого змісту:

«Під час дії правового режиму воєнного стану музейні предмети не підлягають страхуванню при транспортуванні територією України у разі їх супроводу правоохоронними органами»;

9) статтю 24 викласти у такій редакції:

«Стаття 24. Консервація і реставрація музейних предметів

Консервацію і реставрацію музейних предметів та предметів музейного значення державної частини Музейного фонду України здійснюють спеціалізовані установи, організації, реставраційні підрозділи музеїв, у тому числі закордонні та окремі художники-реставратори.

Право на проведення консервації і реставрації музейних предметів державної частини Музейного фонду України надається виключно художникам-реставраторам – фізичним особам, які мають вищу спеціалізовану освіту мистецького спрямування та яким за результатами атестації присвоєно кваліфікаційну категорію за відповідною спеціалізацією, а також реставратори закордонних спеціалізованих установ, організацій, реставраційних підрозділів музеїв.

Положення про проведення атестації художників-реставраторів затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері музейної справи».

10) у частині четвертій статті 29 слова «Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах культури та мистецтв, з переліку музеїв, затвердженого Кабінетом Міністрів України відповідно до частини третьої статті 152 цього Закону» замінити словами «Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері музейної справи з переліків музеїв, затверджених центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері музейної справи, відповідно до частини шостої статті 15 цього Закону»;

11) у тексті закону слова «центральный орган исполнительной власти, который обеспечивает формирование государственной политики в сферах культуры и искусства» у всіх відмінках замінити словами «центральный орган исполнительной власти, который обеспечивает формирование государственной политики в сфере музейной справи» у відповідних відмінках, слова «центральный орган исполнительной власти, который реализует государственную политику в сферах культуры и искусства» у всіх відмінках, «центральный орган исполнительной власти в сфере культуры и туризма» замінити словами «центральный орган исполнительной власти, который реализует государственную политику в сфере музейной справи» у відповідних відмінках.

2. У Законі України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р, № 48, ст. 405):

1) статтю 13 після частини сьомої доповнити новою частиною такого змісту:

«У разі оголошення на території України правового режиму воєнного стану обмеження строку перебування культурних цінностей у митному режимі тимчасового вивезення, передбаченого в абзаці сьомому цієї статті, не застосовується до його припинення чи скасування».

у зв'язку із цим частини восьму-дев'яту вважати відповідно частинами дев'ятою-десятою.

2) частину першу статті 23 після абзацу другого доповнити новим абзацом такого змісту:

«для тимчасового зберігання, у тому числі в евакуації»;

у зв'язку з цим абзаци третій-п'ятий вважати відповідно абзацами четвертим-шостим;

3) статтю 28 виключити.

3. Частину третю статті 51 Закону України «Про санкції» (Відомості Верховної Ради, 2014 р., № 40, ст. 2018) доповнити новими абзацами такого змісту:

«Культурні цінності, вилучені в рамках застосування санкції, передбаченої пунктом 11 частини першої статті 4 цього Закону, або стягнуті в дохід держави на підставі рішення суду про застосування такої санкції, не підлягають реалізації».

Культурні цінності, щодо яких ухвалено рішення суду про застосування санкції, передбаченої пунктом 11 частини першої статті 4 цього Закону, безоплатно передаються закладам культури, визначеним на підставі рішення

центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей, для постійного зберігання в державній частині музейного, бібліотечного чи архівного фонду.

Примітка. Термін «культурні цінності» вживається у цій статті у значенні, визначеному Законом України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей».

4. У законі України «Про культуру» (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 24, ст. 168; 2014 р., № 5, ст. 62):

1) статтю 16 доповнити новою частиною шостою такого змісту:

«6. Якщо культурні цінності вилучено, стягнуто або конфісковано відповідно до закону в дохід держави, такі культурні цінності безоплатно передаються закладам культури, визначеним на підставі рішення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей, для постійного зберігання в державній частині музейного, бібліотечного чи архівного фонду.»

2) частину другу статті 21 викласти в такій редакції:

«2. Керівники державних та комунальних закладів культури у населених пунктах, віднесених до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, призначаються на посаду без проведення конкурсу шляхом укладення з ним контракту строком на 1 рік за результатами співбесіди за умови дотримання вимог, передбачених абзацом першим частини першої статті 21-1 цього Закону.

Контракт з керівником державного чи комунального закладу культури, який призначається на посаду на умовах, передбачених абзацом першим цієї частини, визначає основні вимоги щодо діяльності керівника та умови, передбачені абзацами четвертим – восьмим частини шістнадцятої статті 215 цього Закону. Право призначати керівників закладів культури на посаду та укласти контракт мають органи виконавчої влади чи відповідні обласні державні адміністрації, повноваження яких здійснюються військово-цивільними адміністраціями.»

5. Частину п'яту статті 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» доповнити новим абзацом такого змісту:

«Дія абзацу першого цієї частини не застосовується при призначенні на посади керівників державних та комунальних закладів культури.»

6. Статтю 18 Закону України «Про охорону археологічної спадщини» після частини третьої доповнити двома новими частинами такого змісту:

«Антропологічні рештки в складі археологічних знахідок, які після вилучення з культурного шару та їх повного дослідження не набули ознак предметів музейного значення, за рішенням фондово-закупівельної комісії музейної установи, вказаної в дозволі на проведення відповідних робіт, про невключення цих предметів до фонду музею передаються археологом чи особою, відповідальною за проведення земляних (підводних) робіт, пов'язаних з

пошуком та дослідженням решток життєдіяльності людини, до відповідних виконавчих органів місцевого самоврядування для окремого захоронення на території визначеного в установленому порядку місця поховання або на місці виявлення вказаних антропологічних решток. На місці захоронення має бути встановлений пам'ятний знак з інформацією щодо місця та дати виявлення археологічної знахідки, археолога та іншої відомої інформації про захоронені антропологічні рештки.

Антропологічні рештки, які підлягають захороненню, не можуть бути знищені чи кремовані, а інформація щодо розташування місця їх захоронення має бути зафіксована, в тому числі в документації, яка готується за результатами дослідження відповідно до абзаців третього-п'ятого частини другої статті 35 Закону України «Про охорону культурної спадщини». Також до вказаної документації (крім короткого Звіту за результатами археологічних досліджень) обов'язково включається детальний опис антропологічних решток, які будуть захоронені, в тому числі матеріали їх фотофіксації, форма якого затверджується Інститутом археології Національної академії наук України.»

у зв'язку з цим частину четверту вважати частиною шостою.

7. Статтю 24 Закону України «Про поховання та поховальну справу» доповнити двома новими частинами такого змісту:

«При виявленні під час проведення археологічних досліджень на певній місцевості антропологічних решток, залишків давніх поховань за наявності рішення органу місцевого самоврядування про ненадання статусу «місце поховання» місцю, де були виявлені такі антропологічні залишки, залишки давніх поховань, та рішення органу охорони культурної спадщини щодо недоцільності взяття цих місць на облік як об'єктів культурної спадщини, за рішенням виконавчих органів відповідних сільських, селищних, міських рад антропологічні рештки з археологічних знахідок мають бути захоронені на місці виявлення або перенесені для захоронення на території місць поховань відповідних сільських, селищних, міських рад згідно з містобудівною документацією на місцевому рівні з дотриманням містобудівних, екологічних та санітарно-гігієнічних вимог, а також вимог законодавства про охорону культурної спадщини.

Витрати на поховання антропологічних решток з археологічних знахідок, які не набули статусу предметів музейного значення відповідно до закону, здійснюються органом місцевого самоврядування, якщо інше не вказано в інвестиційному договорі, для реалізації якого були проведені археологічні дослідження, під час яких були виявлені антропологічні рештки, залишки давніх поховань, які підлягають захороненню.»

8. У Законі України «Про охорону культурної спадщини»:

статтю 4 доповнити новим абзацом такого змісту:

«затвердження порядку проведення археологічних досліджень»;

пункт 14 частини другої статті 5 доповнити словами «з урахуванням експертного висновку за результатами археологічних розвідок»;

пункт 9 частини першої та пункт та пункт 7 частини другої статті 6 доповнити словами «з урахуванням експертного висновку за результатами археологічних розвідок»;

9. Частину п'яту статті 29 Закону України "Про регулювання містобудівної діяльності" доповнити пунктом 11 такого змісту:

«11) вимоги щодо обов'язкового проведення археологічних розвідок, розкопок на території пам'ятки, охоронюваній археологічній території, в зонах охорони, історичних ареалах населених місць до отримання права на виконання будівельних робіт, проведення під наглядом археологів підготовчих робіт та робіт з влаштування фундаментів.»;

10. У Законі України "Про свободу совісті та релігійні організації" (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991 р., № 25, ст. 283 із наступними змінами):

1) у статті 16:

частину п'яту викласти в такій редакції:

"Орган, що звернувся до суду з позовом про припинення релігійної організації, призначає комісію з припинення релігійної організації (ліквідаційну комісію) або ліквідатора".

доповнити статтю новими частинами шостою - десятою такого змісту:

«Припинення діяльності релігійної організації відбувається в порядку, визначеному Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» з урахуванням особливостей, встановлених цим Законом.

У разі якщо в рішенні суду про припинення релігійної організації не призначена комісія з припинення (ліквідаційна комісія) релігійної організації, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері релігії, або його територіальні органи призначають голову, членів такої комісії або ліквідатора релігійної організації. Головою комісії з припинення (ліквідаційної комісії) або ліквідатором призначається, якщо інше не встановлено рішенням суду, керівник органу управління релігійної організації, яка згідно з відомостями, внесеними до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, має право вчиняти юридичні дії від імені юридичної особи без довіреності, а якщо такі керівник та особа відсутні або повідомили про відмову від виконання відповідних обов'язків у формі заяви, справжність підпису на якій нотаріально засвідчено, - інша особа, яка надала на це свою згоду у формі заяви, справжність підпису на якій нотаріально засвідчено.

За заявою голови, члена комісії з припинення (ліквідаційної комісії) або ліквідатора релігійної організації, справжність підпису на якій нотаріально засвідчено, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику

у сфері релігії, або його територіальні органи здійснюють заміну голови, члена такої комісії або ліквідатора відповідно на іншу особу, яка надала на це свою згоду у формі заяви, справжність підпису на якій нотаріально засвідчено. Заява голови, члена комісії з припинення (ліквідаційної комісії) або ліквідатора релігійної організації, її структурного утворення не вимагається у разі смерті фізичної особи, визнання судом фізичної особи безвісно відсутньою, оголошення судом фізичної особи померлою, обмеження цивільної дієздатності фізичної особи на підставі рішення суду, визнання судом фізичної особи недієздатною.

У разі якщо в рішенні суду про припинення релігійної організації не визначено строк пред'явлення кредитором своїх вимог до релігійної організації, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері релігії, або його територіальні органи визначають такий строк у межах, визначених законом.

У разі припинення релігійної організації майно, кошти та інші активи такої релігійної організації переходять у власність держави, про що зазначається у рішенні суду. Перехід такого майна, коштів та інших активів у власність держави забезпечує центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері релігії, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.»

у зв'язку з цим частини шосту – дев'ятнадцяту вважати частинами одинадцятою – двадцять четвертою відповідно.

2) у статті 20:

доповнити статтю після частини першої новою частиною другою такого змісту:

«Припинення релігійної організації здійснюється в порядку, встановленому законами України для припинення юридичних осіб, з урахуванням особливостей, встановлених цим Законом.»

у зв'язку з цим частини другу - п'яту вважати відповідно частинами третьою – шостою.

частини п'яту та шосту викласти в такій редакції:

"У разі прийняття рішення про припинення релігійної організації майно, яке залишилося після задоволення вимог кредиторів (у тому числі за податками, зборами, єдиним внеском на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та іншими коштами, що належить сплатити до державного або місцевого бюджету, Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування), передається засновникам релігійної організації для вирішення майнових питань в порядку, встановленому статутом (положенням) релігійної організації.

У разі припинення релігійної організації у зв'язку з порушенням цього Закону та інших законодавчих актів України майно релігійної організації, яке залишилось після задоволення вимог кредиторів, передається головою комісії з припинення (ліквідаційною комісією) або ліквідатором у державну власність."

11. у Кодексі адміністративного судочинства України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, № 35-36, № 37, ст.446):

1) у статті 245 слова «крім культового» вилучити;

2) статтю 289-9 доповнити новою частиною шостою такого змісту:

«6. У разі задоволення позову суд може прийняти рішення про:

1) припинення релігійної організації шляхом ліквідації відповідної юридичної особи;

2) призначення комісії з припинення (ліквідаційної комісії) юридичної особи, голову комісії або ліквідатора, або, за клопотанням учасника справи, доручає центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері релігії, або органу, уповноваженому здійснювати реєстрацію статуту (положення) відповідної релігійної організації, сформувати комісію з припинення (ліквідаційну комісію), голову комісії або ліквідатора із зазначенням строку формування, та покладенням обов'язку повідомити про склад комісії та зміни в складі комісії впродовж двох робочих днів від дати формування або зміни складу комісії;

3) порядок і строк заявлення кредитором своїх вимог до юридичної особи, що припиняється, який не може становити менше двох і більше шести місяців з дня оприлюднення повідомлення рішення про припинення релігійної організації.»

12. Пункт 3 розділу «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо уточнення діяльності Українського інституту книги з підтримки розповсюджувачів видавничої продукції та надання державної допомоги на придбання книг» (Відомості Верховної Ради, 2024, № 31, ст.231) викласти у такій редакції:

«3. Надання державної допомоги на придбання книг при народженні дитини здійснюється з 1 липня 2026 року. Така допомога надається одному з батьків або інших законних представників дитини, народженої починаючи з 1 січня 2026 року.».

13. Пункт 4 частини п'ятої статті 8-2 Закону України «Про державну підтримку книговидавничої справи в Україні» (Відомості Верховної Ради України, 2003, № 24, ст.162) доповнити такими словами:

«або квитанцію, в якій відображено інформацію про присвоєння фіскального номера програмного реєстратора розрахункових операцій та яка сформована у форматі, затвердженому в установленому законодавством порядку».

14. У Законі України «Про видавничу справу» (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 32, ст. 206 із наступними змінами):

пункт 13 частини першої статті 1 викласти в такій редакції:

«13) розповсюдження видавничої продукції - доведення видавничої продукції до споживача через торговельну мережу або в інший спосіб, у тому числі шляхом здійснення публічної пропозиції укласти договір купівлі-продажу видавничої продукції»;

частину першу статті 11 доповнити словами «крім громадян та юридичних осіб держави-агресора, а також юридичних осіб Республіки Білорусь»;

у статті 28¹:

назву викласти в такій редакції:

«Стаття 28¹. Обмеження права на ввезення та розповсюдження видавничої продукції, що стосується держави-агресора, Республіки Білорусь, тимчасово окупованої території України»;

у частині четвертій слова «та розповсюдження» замінити словами «на митну територію України та розповсюдження в Україні»;

абзац п'ятий частини тринадцятої після слів «застосування до видавця» доповнити словами «або автора (одного з авторів)»;

частину п'ятнадцяту виключити;

у частині шістнадцятій:

абзац перший викласти в такій редакції:

«Уповноважений орган припиняє дію дозволу з таких підстав»;

абзац шостий після слів «застосування до видавця» доповнити словами «або автора (одного з авторів)»;

у частині двадцять п'ятій слова «частиною двадцять третьою» замінити словами «частиною двадцять четвертою»;

доповнити статтею 28-2 такого змісту:

«Стаття 28-2. Особливості розповсюдження видавничої продукції у сфері електронної комерції

Розповсюдження видавничої продукції в мережі Інтернет здійснюється відповідно до Закону України «Про електронну комерцію» з урахуванням особливостей, визначених цією статтею.

Крім інформації, визначеної частиною першою статті 7 Закону України «Про електронну комерцію», розповсюджувач видавничої продукції зобов'язаний забезпечити прямий, простий, стабільний доступ інших учасників відносин у

сфері електронної комерції до інформації про номер та дату видачі свідоцтва про внесення суб'єкта господарювання до Державного реєстру.

Представлена для розповсюдження видавнича продукція повинна супроводжуватися такою інформацією:

прізвище та ініціали автора (співавторів) або упорядника збірника;

повна назва видання;

найменування видавця;

країна-виробник;

рік випуску видання;

міжнародний стандартний номер книги (ISBN);

мова видання;

номер та дата видачі дозволу, а також найменування суб'єкта господарювання, який здійснив ввезення видавничої продукції на митну територію України (якщо видавнича продукція випущена у світ державною мовою держави-агресора)»;

у частині першій статті 32:

абзац перший викласти в такій редакції:

«Діяльність суб'єкта видавничої справи у видавничій справі припиняється»;

доповнити абзацом п'ятим такого змісту:

«у разі відсутності в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань відомостей щодо суб'єкта видавничої справи про вид (види) його діяльності у видавничій справі».

15. У частині другій статті 2 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 2007 р., № 29, ст. 389 із наступними змінами) слова «державного нагляду (контролю) у сфері медіа, державного» замінити словами «державного нагляду (контролю) у сфері медіа, державного регулювання і контролю у видавничій сфері, державного».

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

розробити та затвердити нормативно-правові акти, необхідні для реалізації положень цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

**Голова
Верховної Ради України**

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Потураєв Микита Русланович
Сертифікат: 3FAA9288358EC003040000002A672E00C61EDE00
Дійсний до: 13.01.2027 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
94д9/1-2026/12092 від 19.01.2026

2119875